

Datum: 21.6.2012

ZAPISNIK DELAVNICE »NAČRTUJMO KRAS V PRAVI SMERI«,
ki je bila
v sredo, 20.06.2012 ob 16.30
na sedežu Občine Sežana.

Prisotni: (Na priloženi listi prisotnosti).

Delavnica »Načrtujmo Kras v pravi smeri« je bila na pobudo vodilnega partnerja (v nadaljevanju: VP) strateškega projekta KRAS-CARSO organizirana z namenom predstavitve rezultatov Študije o prostorskem načrtovanju na Krasu ter Študije o okoljskih in naravnih značilnostih Krasa, obenem pa tudi z namenom razprave o prostorsko razvojnih ciljih in ukrepih na Krasu. K sodelovanju v okviru delavnice so bili povabljeni vsi deležniki z območja Krasa (predstavniki lokalnih oblasti, strokovnih in drugih ključnih institucij, občinski strokovni delavci, predstavniki krajevnih, vaških ter agrarnih skupnosti, predstavniki turističnih, razvojnih, jamarskih, gasilnih in drugih društev, lovskih družin, lokalni obrtniki ter druga zainteresirana javnost).

Prvi del delavnice – Uvodni del ter predstavitev Študije o prostorskem načrtovanju na Krasu ter Študije o okoljskih in naravnih značilnostih Krasa

Uvodnemu delu s pozdravi g. Pečarja, predsednika Odbora za infrastrukturo in urejanje prostora pri Občinskem svetu Občine Sežana, s predstavitvijo projekta KRAS-CARSO ge. Fedrigo, vodje projekta ter z uvodnim nagovorom ge. Renar, sekretarke Direktorata za regionalni razvoj in Evropsko teritorialno sodelovanje Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je sledila predstavitev rezultatov dveh študij.

V uvodu k predstavitvi Študije o prostorskem načrtovanju na Krasu in Študije o okoljskih in naravnih značilnostih Krasa je bilo izpostavljeno, da:

- je na območju Krasa kot homogeni prostorski enoti potrebno doseči čim višjo stopnjo povezovanja in sodelovanja pri nadaljnjem prostorskem razvoju - potrebno je iskati take možnosti bodočega razvoja, ohranjanja narave in kulturne krajine ter zasnovo poselitve, ki bodo skladne s specifičnimi razmerami v prostoru;
- so, navkljub prisotnim problematikam, kulturne in naravne karakteristike Krasa še vedno razmeroma dobro ohranjene;
- je, v izogib degradaciji kraškega prostora, ključnega pomena določiti skupno vizijo in strategijo ter konsenz o nadaljnjem razvoju, ki presega meje občin, državne meje, delovanje posameznih dejavnosti, posameznih resorjev.

Na področju demografije, poselitve in omrežja naselij se ugotavlja, da:

- je na Krasu še vedno zaznati upadanje števila prebivalstva in trend staranja, a se izobrazbena struktura prebivalstva izboljšuje;

- je za Kras značilna redka in enakomerna poseljenost, občinska središča in večja urbanizirana naselja posedujejo številčnejše in bolj specializirane funkcije (oskrba, storitev, družbene in gospodarske dejavnosti);
- se v povezavi z naštetimi funkcijami izkazuje problem omejene dostopnosti do le-teh (pomanjkljiv javni potniški promet);
- se naselja na Krasu, kjer so v preteklosti prevladovala primarne dejavnosti, spreminjajo v bivalna naselja, hkrati pa je zaznati tudi porast sekundarnih bivališč.

Na področju gospodarstva se ugotavlja, da:

- je stopnja delovno aktivnega prebivalstva nad slovenskim povprečjem, povečujejo se delovne migracije, kar pomeni, da na območju Krasa primanjkuje delovnih mest za visoko izobražen kader;
- med primarnimi dejavnostmi, ki se sicer opuščajo, prevladuje vinogradništvo, živinoreja in poljedelstvo pa prevladujeta kot samooskrbni dejavnosti na individualni ravni;
- se med ostalimi gospodarskimi dejavnostmi pojavljajo domače obrti (kamnoseštvo, stavbarstvo in vinarstvo), hkrati pa se podpira tudi inovativna podjetja z visoko dodano vrednostjo;
- pomembnejše gospodarske cone se nahajajo v večjih središčih kraških občin (Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina), prisotne pa so tudi manjše gospodarske cone po celotnem območju Krasa;
- se v povezavi z gospodarskimi conami pojavlja problematika vezana na neusmerjeno rabo gospodarsko poslovnih con ter na krepitev manjših gospodarskih con, kar vodi v nekonkurenčnost; obenem se v obstoječih gospodarskih conah pojavljajo številne nepozidane površine, hkrati pa se odpirajo nove gospodarske cone.

Na področju prometa se ugotavlja, da:

- je glede na prometno infrastrukturo Kras dobro dostopen preko avtocestnega omrežja; v okviru železniške infrastrukture se ugotavlja, da slednja zaostaja v zmogljivosti in tehnologiji (značilno za celotno Slovenijo); Kras je dobro dostopen z individualnimi oblikami prevoza, kar negativno vpliva na javni potniški promet (pomanjkljiv in neučinkovit); v prihodnosti je pričakovati tendenco zmanjševanja prometa, zaradi česar bo potrebno okrepiti javni promet ter mrežo kolesarskih poti.

Na področju krajine je bilo izpostavljeno, da:

- se je kulturna krajina v zadnjih desetletjih bistveno spremenila (Kras je v intenzivnem zaraščanju), kljub temu pa je prepoznavna kot raznolika in edinstvena (v svetovnem merilu); spreminjanje je posledica naravnih procesov, poselitvenih, družbenih in ekonomskih razmer ter sprememb v kmetijski dejavnosti in tržnih razmerah;
- se v povezavi s kmetijstvom pojavljajo potrebe po pomožnih kmetijskih objektih v odprti krajini (potrebni za nemoteno izvajanje kmetijskih dejavnosti).

Na področju kulturne dediščine se ugotavlja, da:

- kulturna dediščina v povezavi z naravo predstavlja identiteto kraškega prostora ter velik turistično-razvojni potencial; ker ni celovitega koncepta prostorske

gospodarske in družbene prenovе naselbinske dediščine, se pojavlja tudi propadanje stavbnega fonda, kar je povezano z neurejenim lastništvom, neučinkovitim sistemom ukrepov za spodbujanje obnove obstoječih stavb, togimi predpisi, dragimi prenovami itd.

Na področju kmetijstva se ugotavlja:

- problem zaraščanja (kmetijstvo je ena izmed ključnih (gospodarskih) dejavnosti, ki ohranja kulturno krajino, katera je rezultat prepletanja človekovih dejavnosti in naravnega okolja); zaraščanje je rezultat upadanja vitalnosti kmetijstva (zmanjšan gospodarski pomen kmetijstva, močna razdrobljenost in majhna zemljiška posest, ki je predvsem za Kras zelo značilna – ta problem se tako na Krasu kot v Sloveniji ne zna reševati preko sistema najemništva);
- je zelo močna tudi socialna problematika na področju kmetijskih gospodarstev;
- Kras zaradi svoje ekstenzivnosti od nekdaj ne dopušča intenzivne pridelave – edina nekoliko bolj intenzivna kmetijska panoga je vinogradništvo; živinoreja se v zadnjih časih nekoliko izboljšuje zgolj z vidika pašništva, upoštevajoč stalež živine pa je le-ta zaskrbnjujoča; druga izmed dejavnosti, ki je za Kras prav tako značilna, je čebelarstvo;
- na področju zaščite kmetijskih izdelkov je bil napravljen precejšen napredek v zadnjih desetih letih, primanjkuje pa nadgradnja, ki bi geografski zaščititi pridelkov omogočila efektivno prodajo na trgu;
- da bi obdržali kmetijstvo v ustreznem obsegu, je slednje zaradi naravnih razmer močno subvencionirano, pri čemer pa se pojavlja vprašanje, do kod sega meja tovrstnega načina spodbujanja kmetijstva in ali gre za ukrep v pravi smeri;
- kmetijstvo ni vezano zgolj na primarno pridelavo hrane, temveč posredno tudi na turizem;
- na Krasu težkih obdelovalnih razmer ne bo mogoče nikoli odpraviti, zgolj deloma premostiti, veliko pa je mogoče napraviti na področju razdrobljenih posesti ter z urejanjem zemljiške strukture, sistemom najemništva, širjenjem kmetijskih gospodarstev;
- na Krasu se v zadnjem času zaradi širjenja gozda pojavlja tudi problem divjih zveri, kar ob nadaljevanju tradicionalno proste paše negativno vpliva na rejo živali.

Na področju gozdarstva se ugotavlja:

- obstoj ostrih naravnih razmer za gozdnato vegetacijo (težka naravna vzpostavitev primarnega gozda, skromni letni prirastki);
- za Kras so značilni privatni gozdovi (70-85 %); zaradi skromnih razmer in slabšega ekonomskega izkoristka, se lastniki z gozdarstvom ukvarjajo večinoma kot s sekundarno dejavnostjo, zato so značilna majhna investicijska vlaganja;
- razdrobljenost in majhnost gozdnih parcel.

Z vidika varovanih območij se ugotavlja:

- izrazita prepoznavnost Škocjanskih jam, preostali del Krasa je manj prepoznaven;
- da varovana območja sestavljajo varstvena območja Nature 2000, ki zavzemajo celoten Kras, in zavarovana območja, ki pa so razmeroma redka (z izjemo Škocjanskih jam večjih zavarovanih območij Kras praktično nima); potrebno je izpostaviti, da je na Krasu en regijski park (Park Škocjanske jame), dva krajinska

2007-2013
cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

parka (Štanjel in Glinščica), značilni so številni naravni in kulturni spomeniki; Kras je tudi ekološko pomembno območje - od tu izhaja zavarovanje s strani Nature 2000;

- za Kras je značilno, da se z zavarovanimi in varstvenimi območji aktivno ne upravlja (izjema je Park Škocjanske jame);
- na Krasu je prisoten problem spreminjanja morfologije površja (zasipanje vrtač, kopanje prsti v njih), kar zmanjšuje prepoznavnost območja, zaradi katerega je znan; intenzifikacija kmetijske rabe je pomembna večinoma za vinogradništvo, pri čemer se širjenje vinogradniških površin zagotavlja tudi na osnovi agromelioracij;
- močan je tudi problem onesnaževanja podzemnih voda (kanalizacijski sistemi so le delno urejeni na območju Sežane, Divače, Senožeč in Komna, drugod se predvidoma slabo očiščena voda odvaja direktno v podzemlje).

Z vidika turizma in rekreacije je potrebno izpostaviti:

- da ima Kras dobre pogoje za »mehki« turizem (naravne danosti, kulturna krajina, gastronomija);
- bolj intenzivno se razvijajo le trije stebri turizma (PŠJ, Kobilarna Lipica, Štanjel);
- čeprav so ustanovljeni TIC-i, je nujno nudenje informacij precej razpršeno, celovita spletna predstavitev Krasa bi morala biti bolj interaktivna in prepoznavna;
- problem pomanjkanja kampov, vzdrževanja kolesarskih in pohodnih poti.

Z vidika naravnih virov se izpostavlja:

- sončna energija (izredno dober, vendar neizkoriščen potencial),
- vetrna energija,
- voda (za pitne namene, na Dolenjem Krasu dober potencial kot geotermalna energija),
- biomasa (velik potencial tudi za daljinsko ogrevanje v naseljih, vendar izredno slabo izkoriščen - izraba je le na individualni ravni),
- mineralne surovine-kamen (vprašanje, povezano s kamnolomi – ponovna vzpostavitev starejših kamnolomov ali jih prepustiti naravnemu procesu).

V okviru Študije o prostorskem načrtovanju na Krasu je bila glavna tema ugotoviti oz. opredeliti problematike dosedanjega prostorskega načrtovanja na Krasu. Ugotavlja se, da je bil najbolj celoviti prostorsko razvojni dokument stari Plan Občine Sežana, ki je zajemal skoraj celoten teritorij Krasa. Združeval je prostorski vidik z gospodarskim, socialnim in družbenim razvojem, pri čemer je bilo okolje manj poudarjeno. Na osnovi kasnejše transformacije planiranja na dva sklopa, in sicer na razvojno planiranje, ki se izvaja preko regionalnih razvojnih programov, in prostorsko planiranje, prihaja v teh dokumentih do neskladja (različne časovne dinamike sprejemanj omenjenih dokumentov, nekateri razvojni dokumenti so bili premalo prostorsko preverjeni itd.). Pred časom je v RS prostorska zakonodaja temeljila na regionalni zasnovi prostorskega razvoja, ki pa ni bila nikoli v celoti upoštevana. Na Krasu je v tem obdobju nastajal Pilotni projekt Kras, ki je vseboval prostorsko razvojni program, ki prav tako ni bil v celoti upoštevan.

provincia di gorizi
province di gurize
pokrajina gorica

2007-2013

cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia

evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Investiamo nel
vostro futuro!
Naložba v vašo
prihodnost!

www.ita-slo.eu

Progetto cofinanziato dal Fondo europeo
sviluppo regionale
Projekt sofinancira Evropski sklad
za regionalni razvoj

Drugi del delavnice – Razprava o razvojni viziji in strateških usmeritvah Krasa

Razprava je potekala v treh sklopih, in sicer:

- poselitev in infrastruktura (omrežje naselij s hierarhijo naselij in dejavnosti v prostoru ter sistem gospodarskih con)
- naravna območja in naravni viri (kulturna krajina izven naselij – jedro so gozdovi in travniki z drugimi kmetijskimi površinami),
- krajinska identiteta, varovana območja in turizem (z vidika narave kot z vidika grajenega okolja).

V okviru prvega sklopa »Poselitev in infrastruktura«, in sicer v okviru hierarhije naselij, se predlaga razvoj policentrične poselitve, kar pomeni različno stopnjo centrov z različno stopnjo opremljanja z infrastrukturo. Sežana je že v državnem strateškem dokumentu opredeljena kot središče regionalnega pomena. Sledijo Hrpelje-Kozina, Komen, Divača, Miren pa ne sodi več v okvir matičnega Krasa. Poleg središč regionalnega pomena, sodijo sem še središča lokalnega pomena. Vprašanje, ki se je ob tem pojavilo za razpravo je meja racionalne oskrbe z družbeno infrastrukturo ter dostop do le-te (za vse, ki ne živijo v neposredni bližini omenjenih središč). V dosedanjih razpravah (v okviru internih sestankov) se je izpostavilo:

- okrepitev javnega prometa,
- izboljšanje kolesarskih omrežij (v prid turistični panogi) ter zlasti
- izboljšanje mobilne oskrbe (le-ta je deloma že uveljavljena, potrebno bi jo bilo okrepiti).

V okviru sistema gospodarskih con se je za razpravo predlagala tema v zvezi z nadaljnjim razvojem gospodarskih con. Hipotetično naj bi se gospodarske cone navezoval na omrežje naselij, kar pomeni, da bi se obstoječe gospodarske cone (Sežana, Hrpelje-Kozina in Divača) ohranjale kot take, manjše gospodarske cone pa bi se v omejenem obsegu ohranjale predvsem za potrebe lokalnega prebivalstva.

G. Boris Čok, predstavnik splošne interesne skupine, je izpostavil:

- problem gradenj, ki so v nasprotju z razvojem Krasa (izpostavil je lastno pobudo za kamp, ki s strani Občine ni bila odobrena).

G. Ljubo Lah, predstavnik Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani, je podal:

- pobude za izvajalce, pri čemer je opozoril na upoštevanje vsebin neformalnega posveta, ki se je odvijal na Vladi RS - Posvet o ohranitvi kraške krajine kot razvojna priložnost Krasa (izhodišča, kako usmerjati razvoj na Krasu), posveta na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti na temo Krasa, kjer je izšel tudi poziv vsem akterjem bodočih projektov na Krasu ter na dokumente o upravljanju Krasa, za objavo katerih skrbi Civilna iniciativa Kras.

G. Matjaž Čadež, predstavnik splošne interesne skupine, je menil:

- da se vselej opozarja na obstoječe problematike, zato predlaga, da se v okviru tega projekta preide na konkretne pobude za reševanje le-teh, pri čemer je nujno potrebno vključevanje lokalnega prebivalstva.

cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Investiamo nel
vostro futuro!
Naložba v vašo
prihodnost!
www.ita-slo.eu

Progetto cofinanziato dal Fondo europeo di
sviluppo regionale
Projekt sofinancira Evropski sklad
za regionalni razvoj

- da je ena izmed glavnih problematik, za katero je potrebno najti rešitev, izseljevanje mladega in drugega visoko izobraženega kadra, zaradi pomanjkanja delovnih mest;
- da je turistična panoga, v povezavi z ostalimi panogami (kmetijstvom itd.) perspektivna za razvoj Krasa, glede na to, da na Krasu ni naravnih danosti za intenzivno kmetovanje, gozdarstvo, industrijo; zato je predlagal, kot eno izmed pobud, izgradnjo in vzdrževanje krožne kolesarske poti (dolžina cca. 70 km) – daleč od obstoječih prometnic, med vasmi z različnimi ponudniki, kar bi pripomoglo k celoviti turistični ponudbi.

G. Stojan Gorup, predstavnik Inkubatorja d.o.o. Sežana, se je, navezujoč se na mnenje g. Čadeža, strinjal ter izpostavil:

- potrebo po konkretnih usmeritvah v konkretnih projektih, ki bi prispevale k boljšemu stanju na Krasu;
- potrebo po skupni organizaciji, skupnem organiziranem pristopu, zato se je v okviru projekta KRAS-CARSO predvidela izdelava Študije izvedljivosti vzpostavitve geoparka na Krasu kot podlaga morebitnemu bodočemu geoparku na Krasu (vizija le-tega je ob hkratnem ohranjanju naravne, geološke dediščine, razvoja);
- da so v izdelani Študiji o prostorskem načrtovanju na Krasu gospodarske cone opredeljene z urbanističnega vidika (Sežana že 10 let nima organizirane gospodarske cone, slednje se nahajajo v ostalih občinah; Sežana ima le veliko površin namenjenih morebitni bodoči gospodarski coni, pri čemer je bila doslej s strani Inkubatorja Sežana izdelana Študija izvedljivosti ekološke poslovne cone, katere izgradnja stremi k ohranjanju čim večjega obsega neokrnjenih površin);
- da je turistična panoga sicer zelo velikega pomena, hkrati pa predstavlja le 8% družbenega proizvoda, zaradi česar je potrebno dati poudarek na inovativnem gospodarstvu 21. Stoletja.

G. Borut Benedejčič, strokovni sodelavec Zavoda za trajnostni razvoj Krasa – Pepa s`Krasa, je podal sledeča izhodišča:

- posamezne panoge, ki jih je na Krasu mogoče razvijati in spodbujati, je potrebno med seboj povezati;
- poselitev je s sociološkega vidika odvisna od možnosti preživetja na določenem območju, zato je infrastruktura vezana tako na primarno, sekundarno, terciarno kot kvartarno gospodarsko panogo; infrastruktura v sami krajini je vezana na turizem in kmetijstvo, zaradi česar je pomembno njuno povezovanje in dopolnjevanje;
- potrebno je spodbujati manjše obrtne, razvojne cone, ne toliko gospodarske cone, obstoječe gospodarske cone v posameznih občinah pa bi bilo potrebno vsebinsko opredeliti.

Ga. Karla Jankovič, predstavnica LUZ, je na prošnjo ge. Marte Čok, predstavnice KS Lokev, pojasnila, da krepiti naselje ne pomeni povečati število prebivalcev določenega naselja ali število zazidljivih stavbnih zemljišč, temveč naselje krepiti z vidika zagotavljanja določenih funkcij (oskrbe itd.); Ga. Čok je opozorila, da mora biti taka obrazložitev podana tudi v Študiji; dodala je, da si povečevanja števila prebivalstva ter zazidljivega stavbnega fonda v okviru KS Lokev ne želi.

cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Ga. Alenka Rau, vodja Oddelka za okolje, prostor in komunalno infrastrukturo Občine Sežana, je pojasnila:

- da je Občina Sežana na osnovi predlogov, podanih s strani lokalnega prebivalstva v okviru javnih razgrnitev, ki jih je pred dvema letoma organizirala v sklopu priprave Občinskega prostorskega načrta, že v osnutku le-tega v veliki meri preoblikovala oz. zmanjšala poselitvena območja;
- da je občina Sežana v strateškem delu OPN Občine Sežana predvidela dva večja kampa na območju občine, vendar pa je od priprave osnutka OPN prejela še nekaj pobud za vzpostavitev manjših kampov na Krasu, kar terja potrebo po temeljitnem razmisleku, saj je potrebno ugotoviti, koliko le-teh to območje prenese.

G. Stanislav Kristan, predstavnik Kraškega vodovoda, je izrazil pomisleke o nekaterih navedbah v okviru Študije, vezanih na vodovodni sistem:

- med navedbami državnih infrastrukturnih projektov pogrša navedbo projekta Oskrba s pitno vodo Obale in Krasa;
- dokončanje vodovodnega sistema na Krasu je še vedno aktualna tema (že v Smernicah 1986, 1990 ter Dolgoročnem planu 2000 je bilo s strani države zagotovljeno, da bodo do leta 2000 s pitno vodo oskrbljeni vsi državljani, zaradi česar je tedaj Kras kot lokalna skupnost pričel z graditvijo sekundarnih vodovodov - od leta 1980 do 2000 je bilo z vodovodom oskrbljenih 85 naselij, danes je na celotnem Krasu z vodo potrebno oskrbeti še 50 naselij;
- opozoril je na popravek navedbe, ki govori o pomanjkljivih in slabo vzdrževanih infrastrukturnih objektih (vodovod in kanalizacija), kljub velikim vlaganjem, saj je obstoječi (kjer pač obstoja) kanalizacijski sistem posodobljen, vodovodni sistem, ki je bil zgrajen pred letom 1980 (54 naselij) pa je dejansko dotrajan, medtem ko je v zadnjih letih zgrajeni vodovod v pogonu in dobro vzdrževan;
- v povezavi z varovanjem vodnih virov je pojasnil, da je na osnovi verificiranega podatka približno 9000 prebivalcev že priključenih na sistem javne kanalizacije, kar pomeni, da je skrb te družbe za varovanje vodnih virov kar primerna.

Ga. Renar je izrazila pomisleke nad zastavljenim vprašanjem izvajalcev, vezanim na poselitev in infrastrukturo. Pojasnila je:

- da sta poselitev in infrastruktura odvisni od demografije, saj se na Krasu zagotovo pojavljajo specifične v nekaterih segmentih, zato je potrebno ugotoviti kakšno demografijo imamo, ali želimo na Krasu zadrževati domačine ali sprejemati priseljence, s čim se bo lokalno prebivalstvo ukvarjalo, itd.
- zahteva 21. stoletja je, da je vsem prebivalcem zagotovljena določena kakovost bivanja;
- ugotoviti je potrebno s kakšno demografijo, s kakšnimi dejavnostmi ter do kolikšne mere (nosilna sposobnost) želimo doseči primerjalno prednost, ki jo poseduje Kras.

V okviru vodene razprave na temo »Naravna območja in naravni viri« so bila podana izhodišča za razpravo, in sicer:

- zaraščanje (ali so v prid omejevanju zaraščanja subvencije ustrezen način),
- od kod težava, da sistem najemništva ne deluje;
- zakaj se v praksi slabo izvaja način za menjavanje (zaokrožanje) kmetijskih zemljišč;

- agromelioracije – ali so upravičene na Krasu;
- ali je perspektiva Krasa morebiti bolj v tržnem kmetijstvu ali pa bi moralo kmetijstvo v osnovi strmeti na samooskrbnem načinu kmetovanja;
- pogled na uvajanje novih kultur – sivka;
- načini trženja pridelkov in izdelkov z zaščitnim geografskim poreklom;
- načini boljšega izkoriščanja gozdov;
- lov oz. zavarovane vrste divjih živali na Krasu – sobivanje.

G. Lah je v zvezi s poselitvijo pojasnil, da od projekta KRAS-CARSO pričakuje:

- ključne usmeritve, ki bodo zavezovale odločevalce;
- da se preko izvajanja projekta ugotovi ali so navedbe o 20 % neizkoriščenega stavbnega fonda dejstvo ali ne – na osnovi tovrstnih rezultatov bi lahko določili koliko stavbnih zemljišč bi Kras še prenesel.

G. Stanislav Renčelj je v zvezi s kmetijstvom menil:

- da bi morala pri izvedbi analize stanja sodelovati strokovna kmetijska služba;
- da je vinogradništvo edini tržni ekonomski vir, ki posredno vpliva tudi na izgled kraške krajine;
- na Krasu primanjkuje profesionalni pristop za enotno promoviranje sedaj razpršenega kraškega turizma.

G. Mitja Ambrožič je poudaril:

- da kmetijskih zemljišč strogo ne bi smeli zmanjševati;
- pomen spodbujanja samooskrbe;
- pomen vodo oskrbe.

G. Ladislav Placer je povzel:

- da je matični Kras tisto področje, kjer se je začelo v svetovnem merilu znanstveno raziskovanje krasa v modernem smislu, zato je matični Kras izjemna svetovna kulturna dediščina;
- vsa modernizacija mora slediti ohranjanju narave, slednja ne sme rušiti izgleda krajine (gospodarske cone morajo biti v zaledju, skrite).

G. Franko Uršič, predstavnik KS Povir je izpostavil:

- problematiko izseljevanja visoko izobraženega kadra (ustvariti je treba pogoje, da bo le-ta ostajal na Krasu) in priseljevanja tujcev, ki se po večini z okoljem ne zmorejo poistovetiti;
- primer območja KS Povir, ki je zaradi neposredne bližine sedmih visoko napetih daljnovodov, avtoceste, železniške proge, plinovoda in v prihodnosti morebiti celo centra varne vožnje, eno izmed najbolj degradiranih območij; od tu posledica, da to območje ni primerno za turizem.

V okviru vodene razprave na temo »**Krajinska identiteta, varovana območja in turizem**« je bil s strani izvajalcev pripravljen predlog razvoja turizma na Krasu, pri čemer:

- naj bi turizem temeljil na izjemnih naravnih danostih in kulturni dediščini;
- naj bi bil Kras kot celota prepoznaven na osnovi specifične blagovne znamke, ki bi jo sooblikovala tudi interakcija med prebivalci, ki na tem območju živijo ter obiskovalci Krasa (tudi njihovimi izkušnjami, dobljenimi z obiskom na Krasu);

cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

- je obenem pomembna tudi krepitev horizontalnega turizma (povezovanje večjih turističnih središč med seboj, pa tudi z lokalnim okoljem).

G. Anton Može, predstavnik AS Gabrče je izpostavil energetiko oz. obnovljive vire energije ter turizem kot priložnost za razvoj krajev, pri čemer je menil:

- da bi uporaba npr. lesne biomase morala postati za prebivalstvo obvezujoča (le tako je mogoče preiti iz predlogov h konkretnim dejanjem);
- turizem: povezovanje velikega z majhnim in majhnega z velikim.

Ga. Mirjam Gorkič, predstavnica Zavoda RS za varstvo narave, OE Nova Gorica, je pojasnila, da:

- so varovana območja priložnost in ne ovira za razvoj; možnosti so številne – obstajajo številni primeri dobre prakse, ki dokazujejo, da varovana/zavarovana območja doprinesejo pozitivne rezultate v razvoju;
- tudi v kmetijstvu, upoštevajoč Naturo 2000, obstajajo številne priložnosti (nič na območjih Nature 2000 ni prepovedano, je zgolj usmerjeno v smeri vzdržnega razvoja).

Ga. Renar je na vprašanje ge. Tanje Arandžlovič, predstavnice združenja Ekotera, ki je zastavila vprašanje, na katero institucijo se lahko s svojimi pobudami obrnejo in katera institucija bo dala odgovore na debato te delavnice, odgovorila, da so za vsakršne pobude odgovorne v prvi vrsti Občine.

G. Mitja Prelovšek, predstavnik Inštituta za raziskovanje Krasa, in Karla Jankovič, predstavnica Ljubljanskega urbanističnega zavoda, sta dodala, da bodo v okviru projekta, na osnovi tovrstnih debat z lokalnimi deležniki, pripravljeni dokumenti (strateški načrt in Smernice), katerih uporaba pa je odvisna od posamezne institucije.

G. Jordan Guštin, predstavnik Jamarskega društva Sežana, je:

- zastavil vprašanje ali bo jama Vilenca zunaj ali znotraj Živega muzeja Krasa, glede na navedbo v prijavnici projekta KRAS-CARSO, ki pravi, da se le-ta nahaja na robu omenjenega območja;
- podal predlog, da se v izogib morebitnim nejasnostim Gustinčičevo jamo v Blaščevi dolini poimenuje s celim imenom, vključujoč tudi številko 7200, saj obstaja tudi Gustinčičev dihalnik ipd.;
- da se v dokumentih navede, da Gustinčičeva jama v Blaščevi dolini ni turistična jama.

Ga. Marta Uršič Zupan, predstavnica AS Merče-Plešivica, je z vidika varovanja pojasnila:

- pomen vsebinskega varovanja, kar domačini pogrešajo; ohraniti bi bilo potrebno suho zidove in pastirske hiške (pred uničenjem zaradi prometnih infrastrukturnih posegov);
- da bi morali v prostorskih planih zmanjšati območja zazidljivih površin v prid preprečevanju prodaje le-teh;
- da je pred nekaj meseci nastalo Združenje agrarnih skupnosti Primorske in Slovenije, ki skrbijo za pretvarjanje gozdov v lesno biomaso (krčijo gozd in povečujejo travno košne senožeti ali vsaj pretvorba iglastih v listnate gozdove);

G. Pečar je izrazil nestrinjanje s fotovoltaičnim in vetrnim pridobivanjem energije na Krasu.

Zapisnik pripravila:

Marjetka Kljun

strokovna sodelavka na projektu KRAS-CARSO

Marjetka Kljun

cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Projekt sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev.
Progetto finanziato nell'ambito del Programma per la Cooperazione Transfrontaliera Italia-Slovenia 2007-2013, dal Fondo europeo di sviluppo regionale e dai fondi nazionali.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Ministero dell'Economia
e delle Finanze

